

...

Szegedi Ítéltábla

Az ügy száma:

Mf.I.40.080/2020/3.

A felperesek:

I.rendű felperes neve (címe) I. rendű személyesen eljáró,

II.rendű felperes neve (címe) II. rendű

III.rendű felperes neve (címe) III. rendű

IV.rendű felperes neve (címe) IV. rendű

V.rendű felperes neve (címe) V. rendű

VI.rendű felperes neve (címe) VI. rendű

VII.rendű felperes neve (címe) VII. rendű

A II-VII. rendű felperesek meghatalmazott jogi képviselője:

jogtanácsos 1 neve (címe)

Az alperes:

alperes neve (címe)

Az alperes meghatalmazott jogi képviselője:

jogtanácsos 2 neve (címe)

A per tárgya:

Elmaradt illetmény-különbözet és megbízási díj megfizetése

Az elsőfokú bíróság neve és a megfellebbezett határozatának a száma:

Gyulai Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 3.M.120/2019/8.

A fellebbezést benyújtó fél és a fellebbezés sorszáma:

Alperes, 3.M.120/2019/9.

Í T É L E T

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett rendelkezéseit nem érinti, megfellebbezett rendelkezéseit helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a II-VI. rendű felpereseknek fejenként 5000 (ötezer) forint, a VII. rendű felperesnek 10 000 (tízezer) forint másodfokú perköltséget.

Megállapítja, hogy a le nem rótt 122 928 (százhuszonkétezer-kilencszázhuszonnyolc) forint fellebbezési eljárási illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás

A tényállás

[1] A hivatásos állományú tiszthelyettes felperesek a (helység neve) Határrendészeti Kirendeltségen teljesítettek szolgálatot. A 2012. május 1-től 2015. május 31-ig tartó perbeli időszakban határrendész beosztással rendelkeztek, illetve a VI. rendű felperes 2015. május 1-től főhatárrendész beosztást kapott. A határrendész szolgálati beosztás a II/II., a főhatárrendész szolgálati beosztás pedig a II/III. besorolási kategóriába tartozott.

[2] A határrendész munkaköri feladatai között szerepeltek útlevélkezelői, kutatói, illetve járőrszolgálatokkal kapcsolatos tevékenységek is. Az útlevélkezelői és a kutató szolgálatok esetében mind a járőrparancsnok, mind a járőrtárs önálló munkavégzése érvényesült. Bár a

járőrparancsnoknak voltak bizonyos – a határrendész beosztáshoz tartó – irányítási, ellenőrzési, döntési és adminisztratív jellegű feladatai a járőrtárs vonatkozásában, utóbbi munkáját is nagyfokú önállóság, elkülönültség jellemezte, folyamatban lévő intézkedésébe a járőrparancsnok általában nem avatkozhatott bele. A járőrszolgálat esetében azonban a járőrvezetőnek – a határrendész munkakörhöz tartozó feladatokhoz képest – olyan irányítási, ellenőrzési, döntési és adminisztratív jellegű többletfeladatai és többletfelelőssége merült fel, amelyek már a főhatárrendész beosztáshoz voltak sorolhatók.

[3] Az I-VI. rendű felperesek főként útlevélezési feladatokat láttak el, ezen felül azonban az I. rendű felperes 2012. júniusban 7, októberben 3, 2013. augusztusban 11, a II. rendű felperes 2012. júniusban 8, júliusban 13, augusztusban 9, szeptemberben 10, 2013. augusztusban 9, 2014. januárban 4, februárban 3, a III. rendű felperes 2013. októberben 5, 2014. januárban 4, szeptemberben 3, a IV. rendű felperes 2014. októberben 3, novemberben 6, az V. rendű felperes 2014. szeptemberben 4, a VI. rendű felperes pedig 2012. májusban 4, augusztusban 5, októberben 4, novemberben 3, 2013. márciusban 3, júliusban 3, novemberben 3, decemberben 3, 2014. januárban 4, áprilisban 3, májusban 3, júniusban 5, júliusban 7, augusztusban 6, szeptemberben 3, decemberben 4, 2015. márciusban 5 szolgálat alkalmával járőrvezetőként/járőrparancsnokként klasszikus mozgó járőrszolgálatot teljesített. A IV. rendű felperes 2015-ben 1, az V. rendű felperes 2012-ben 1, a VI. rendű felperes 2012-ben és 2014-ben 3 kutató szolgálatot is ellátott.

[4] A VII. rendű felperes a perbeli időszakban járőrvezetőként/járőrparancsnokként főként klasszikus mozgó járőrszolgálatot teljesített, emellett 2013-ban három naptári hónapban 1-1 útlevélezési szolgálatot is ellátott.

[5] A felperesek a járőrvezetői, járőrparancsnoki feladatok ellátására formálisan megbízást nem kaptak, kijelölés alapján teljesítették e feladatukat, a feladat ellátásért anyagi ellentételezésben nem részesültek.

[6] A felperesek szolgálati panaszukban három évre visszamenően a járőrparancsnoki feladattal járó szolgálati napjaik vonatkozásában a II/III. besorolású főhatárrendész és a II/II. besorolású határrendész beosztások illetmény-különbözete elszámolását kérték a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény (a továbbiakban: Hszt.) 50. § (1) és (3) bekezdései alapján. Esetleges kérelmük pedig a Hszt. 50. § (4) bekezdésére alapítottnan az illetményalap 100 %-os mértékének megfelelő szolgálat-arányos díjazás elszámolására irányult. Az igényelt összegek után középídőtől számítottan késedelmi kamatot is kértek. Arra hivatkoztak, szolgálati beosztásukhoz nem tartozó járőrvezető beosztást láttak el egyes napokon, de díjazást nem az ennek megfelelő besorolás szerint kaptak e szolgálatokra. A (megye neve) Megyei Rendőrkapitányság vezetője a 2015. augusztus 10. napján kelt határozataival a szolgálati panaszokat elutasította. Álláspontja szerint a Hszt. 50. § (1) és (3) bekezdésében foglalt feltételek nem állnak fenn, illetve a felperesek járőrparancsnokként olyan többletfeladatot nem láttak el, ami az 50. § (4) bekezdése alapján megbízási díjra jogosítaná őket. Utalt továbbá arra, hogy a 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet 87. § (1) bekezdése folytán nem értelmezhető a felperesek esetében a Hszt. 50. § szerinti megbízás és az ezzel kapcsolatos díjazás.

A kereset és az ellenkérelem

[7] A felperesek eredeti keresetükben elsődlegesen a Hszt. 50. § (3) bekezdése alapján, eshetőlegesen pedig a Hszt. 50. § (4) bekezdése alapján kértek a járőrvezetői/járőrparancsnoki többletfeladatokra hivatkozással díjazást, a Kúria felülvizsgálati eljárását követően azonban a jogcímek sorrendiségét megváltoztatták. A Hszt. 50. § (4) bekezdése szerinti megbízási díj-különbözet címén az I. rendű felperes 680 240 forint, a II. rendű felperes 479 260 forint, a III. rendű felperes 417 420 forint, a IV. rendű felperes 583 615 forint, az V. rendű felperes 606 805 forint, a VI. rendű felperes 359 445 forint, a VII. rendű felperes 386 500 forint megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Összezszerű igényeiket akként vezették le, hogy havi 1-7 járőrparancsnokként/járőrvezetőként teljesített szolgálat esetén az illetményalap 30 %-át, havi 8 és afölötti ilyen szolgálat esetén 50 %-át vették számításba. A II., III. és VI. rendű felperesekkel kapcsolatban az volt az álláspontjuk, hogy akár 100 %-os szintet meghaladóan is elszámolható a megbízási díj, nincs akadálya annak, hogy tevékenységenként külön-külön (járőrparancsnok/járőrvezető, ügyeletes) történhessen megbízási díj elszámolása. A Hszt. 50. § (3) bekezdése alapján előterjesztett másodlagos kereseti kérelmeikben az I. rendű felperes 461 320 forint, a II. rendű felperes 324 536 forint, a III. rendű felperes 229 202 forint, a IV. rendű felperes 375 162 forint, az V. rendű felperes 368 784 forint, a VI. rendű felperes 170 324 forint, a VII. rendű felperes 140 526 forint illetménykülönbözetet igényelt. Az összezszerűséget az alapján dolgozták ki, hogy a főhatárrendész (járőrvezető) beosztási illetmény és annak 10 %-os illetménykiegészítése és a II/II/7., II/II/8. vagy II/II/9. besorolási kategóriába tartozó határrendész beosztási illetmény, illetve annak 10 %-os illetménykiegészítése közötti különbséget vették figyelembe. Osztószámként elfogadták az alperes által megjelölt átlagos havi 14 szolgálati napot.

[8] Arra hivatkoztak, hogy az eredeti határrendész beosztásuk helyett egyes szolgálati napjaikon ténylegesen főhatárrendész beosztásban foglalkoztatták őket, amikor járőrparancsnoknak/járőrvezetőnek kijelölésre kerültek. Ilyen esetekben szolgálati beosztásukhoz nem tartozó feladatkörrel terhelték őket, többlet-erőfeszítéseiket azonban a fegyveres szerv nem díjazta. Érvelésük szerint – bár a tényleges foglalkoztatást kinevezés, megbízási díj nem kísérté az érintett esetekben – nem a megbízásnak, mint megformált rendelkezésnek, hanem a valós munkavégzésnek van jelentősége. Kiemelték, munkakörükhöz, beosztásukhoz kell meghatározni az elvégzendő feladataikat és ez nem fedhet le több másik beosztást. Hangsúlyozták, az ettől eltérő következtetés kiüresítené a 19/2008. (IX. 18.) IRM rendelet 1. számú mellékletét, a 65/2011. (XII. 30.) BM rendelet 1. számú mellékletét, illetve a Hszt. 6/A. számú mellékletét, valamint a Hszt. 50. §-át. Rámutattak, a határrendész beosztás II/II. besorolásba, míg a főhatárrendész és a járőrvezető beosztás II/III. besorolásba tartozik. A Hszt. 5. §-ával ellentétesnek látták, hogy a fegyveres szervnél nem gondoskodtak a magasabb beosztásba való kinevezésekről, vagy a megbízásokról. A megbízási díj iránti igény tekintetében hivatkoztak a mértékek meghatározására alkalmazható 18/2018. (IX. 18.) IRM rendelet 14. § (5) bekezdésére és a 64/2011. (XII. 30.) BM rendelet 19. § (5) bekezdésére. Utaltak a kialakult bírósági gyakorlatot tükröző több eseti döntésre.

[9] Az alperes ellenkérelme a felperesek keresetének elutasítására irányult. Perköltség megállapítását is kérte. Kiemelte, hogy a határrendészeti kirendeltségeken sem járőri, sem járőrvezetői beosztás nem került kialakításra, a felperesek beosztásuk szerint határrendészek, emiatt a Hszt. 50. § (1) bekezdése nem alkalmazható, a helyettesítés fogalmilag kizárt. Rámutatott, a Magyar Köztársaság Rendőrségének Járőr- és Őrszolgálati Szabályzata

kiadásáról szóló 22/1997. (XI. 11.) ORFK utasítás szerint a járőrvezető, járőr csoportvezető, bevetési csoportvezető nem külön beosztás, csupán feladatkör. Érvelése szerint a járőrszolgálatra jellemző, hogy általában párban történik a szolgálat ellátása, és e keretek között a szolgálati előjárói viszonyt szükséges kialakítani, de a járőrszolgálat-ellátási forma a határrendész munkakör ellátásának egyik megvalósulási módja. Hangsúlyozta, járőrvezető kijelölése hiányában a 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet 87. § (1) bekezdése rendezi a szolgálati előjárói viszonyt. A Hszt. 50. § (4) bekezdésére alapított fellépést azért tartotta megalapozatlannak, mert adott esetben nincs szó megbízásról, a függelmi viszonyok lényegéből eredő, határrendész feladatokat alakító, határrendész munkakörre vonatkozó eseti rendelkezések történtek.

Az elsőfokú bíróság ítélete

[10] A Gyulai Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a 2016. október 11-én kelt 3.M.237/2015/24. számú ítéletével kötelezte az alperest az I. rendű felperes részére 460 858 forint, a II. rendű felperes részére 479 260 forint, a III. rendű felperes részére 372 212 forint, a IV. rendű felperes részére 487 493 forint, az V. rendű felperes részére 458 112 forint, a VI. rendű felperes részére 337 814 forint, a VII. rendű felperes részére pedig 386 500 forint megbízási díj és ezen összegek 2014. december 5-től számított kamata megfizetésére. Ezt meghaladóan az I., III., IV., V. és VI. rendű felperések kereseteit elutasította.

[11] Az ítélet indokolása szerint a határrendész beosztású felperések az általuk megjelölt szolgálati napokon a munkaköri leírásukban nem szereplő, főhatárrendészi beosztásokhoz tartozó feladatokat láttak el, ezáltal többlettevékenységet végeztek, aminek következtében a Hszt. 50. § (1) bekezdésének harmadik fordulója és 50. § (4) bekezdése alapján többletdíjazásra jogosultak. Havi négy járőrparancsnoki/járőrvezetői szolgálatig az illetményalap 25 %-át, havi 5-7 járőrparancsnoki/járőrvezetői szolgálat esetén az illetményalap 28 %-át, míg havi 8-9 szolgálat esetén az illetményalap 31 %-át látta arányos ellentételezésnek. A havi 10 és az ezt meghaladó szolgálat esetében a Hszt. 50. § (3) bekezdése alapján az adott felperes határrendész besorolási kategóriája és a II/III/10. főhatárrendész besorolási kategória szerinti illetmények különbözetének a szolgálatok számával arányos összegét ítélte meg az érintett naptári hónapra. A megbízási díj mértékének megállapítása során figyelemmel volt a járőrparancsnoki/járőrvezetői szolgálattal kapcsolatos többletteleherre és arra is, hogy a főhatárrendész beosztás a díjazás szempontjából magasabb besorolási kategóriába tartozik, mint a felperések beosztása. Ellentétes előjellel értékelte, hogy a felperések a járőrparancsnok/járőrvezető tevékenység ellátása esetén a határrendész munkakörbe tartozó feladataikat jellemzően nem teljesítik, illetve, hogy a függelmi viszonyok lényegéből következik a szolgálati előjárói viszony kialakításának szükségessége akkor, amikor a járőrszolgálat ellátási formát egyszerre többen gyakorolják.

A másodfokú bíróság ítélete

[12] A Gyulai Törvényszék a 2017. április 3. napján kelt 9.Mf.25.054/2017/4. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta és az alperes által fizetendő marasztalási összeget az I. rendű felperes esetében 460 858 forintról 493 322 forintra, a III.

rendű felperes esetében 372 212 forintról 409 690 forintra, a IV. rendű felperes esetében 487 493 forintról 538 121 forintra, az V. rendű felperes esetében 458 112 forintról 511 832 forintra felemelte, a VI. rendű felperes esetében 337 814 forintról 278 280 forintra leszállította. Az alperes által fizetendő perköltséget is módosította a III., IV. és V. rendű felperesek vonatkozásában. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

[13] A törvényszék a megbízási díj mértékének meghatározása körében tért el az elsőfokú bíróság álláspontjától. Nem látta figyelembe vehetőnek az elsőfokú bíróság által értékelt, a megbízási díjat csökkentő tényezőket. Összességében havi 3-7 alkalommal teljesített járőrvezetői/járőrparancsnoki szolgálat esetén az illetményalap 30 %-ának, míg havi 8-9 járőrvezetői/járőrparancsnoki szolgálat esetén az illetményalap 50 %-ának megfelelő megbízási díjat talált arányosnak az ellátott többletfeladatokkal. Helyesnek találta azonban, hogy a havi 10 és az azt meghaladó szolgálatot az elsőfokú bíróság a Hszt. 50. § (3) bekezdése alapján a két besorolási kategória illetmény-különbözetével ellentételezte.

A Kúria döntése

[14] Az alperes felülvizsgálati kérelme folytán eljáró Kúria a 2018. április 25. napján kelt Mf.II.10.553/2017/4. számú végzésével a Gyulai Törvényszék 9.Mf.25.054/2017/4. számú ítéletét a Gyulai Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 3.M.237/2015/24. számú ítéletére is kiterjedően hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította. A felek felülvizsgálati eljárási költségét személyenként 15 000 forintban állapította meg. Rendelkezett továbbá a felülvizsgálati eljárási illeték állam általi viseléséről. Rámutatott, az eljáró bíróságok a perbeli jogkérdést arra szűkítették le, és a keresetet abból a szempontból vizsgálták, hogy a felperesek, mint kinevezett határrendészek, illetve főhatárrendészek járőr párban történő járőrözés esetén járőrvezetői kijelölést kaptak és ők viselték a felelősséget a járőrözéskor megtett intézkedésekért. Ezzel szemben vizsgálandónak tartotta, hogy mi a jogi státusza a BM rendelet 87. § (1) bekezdésében szabályozott szolgálati előljárónak, azonosítható-e a beosztás szerinti járőrvezetővel, az utóbbinak vannak-e és milyen a járőrözésen kívüli vezetői feladatai (szakmai, fegyelmi, kártérítési felelősség és irányítás). Rögzítette továbbá, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában a magasabb beosztáshoz tartozó feladatellátást esetenként járőrvezetői beosztásként, esetenként pedig főhatárrendész beosztásként nevesítette, így egyértelműen nem foglalt állást abban a kérdésben, hogy a felperesek a magasabb beosztással járó feladatok ellátása címén megítélt megbízási díjra járőrvezetői feladatok ellátása vagy pedig főhatárrendész feladatok ellátása alapján voltak jogosultak. Etekintetben nem látta mellőzhetőnek annak figyelembevételét, hogy a VI. rendű felperes beosztása főhatárrendész volt.

Az elsőfokú bíróság döntése a megismételt eljárásban

[15] A Gyulai Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a 2019. április 16-án kelt 3.M.93/2018/22. számú ítéletével kötelezte az alperest az I. rendű felperes részére részben megbízási díj, részben illetmény-különbözet címén 44 051 forint, a II. rendű felperes részére részben megbízási díj, részben illetmény-különbözet címén 120 586 forint, a III. rendű felperes részére megbízási díj címén 34 785 forint, a IV. rendű felperes részére megbízási díj

címén 23 190 forint, az V. rendű felperes részére megbízási díj címén 11 595 forint, a VI. rendű felperes részére megbízási díj címén 212 575 forint, a VII. rendű felperes részére pedig részben megbízási díj, részben illetmény-különbözet címén 386 500 forint és ezen összegek után 2014. december 5-től számított késedelmi kamat megfizetésére. Ezt meghaladóan az I., II., III., IV., V. és VI. rendű felperesek kereseteit elutasította. Perköltség megfizetéséről is rendelkezett. Kizárólag a felperesek járőrszolgálatait találta elszámolhatónak, míg az útlevélezői és a kutatói szolgálatot nem. Havi 3-6 szolgálat esetében az illetményalap 30 %-ával, havi 7-9 szolgálat esetében pedig az illetményalap 40 %-ával megegyező megbízási díjat talált arányosnak a többletfeladat-ellátással a Hszt. 50. § (4) bekezdése és a 64/2011. (XII. 30.) BM rendelet 19. § (5) bekezdése alapján. A havi 10 és afölötti szolgálat tekintetében a Hszt. 50. § (3) bekezdése alkalmazásával havi illetmény-különbözeteket ítélt meg, azzal, hogy a VII. rendű felperes esetében nem terjeszkedhetett túl a kereseti kérelem korlátain.

A másodfokú bíróság döntése a megismételt eljárásban

[16] Az alperesi fellebbezés folytán eljáró Fővárosi Törvényszék a 2019. szeptember 20-án kelt 7.Kf.650.367/2019/9. számú végzésével a Gyulai Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság előbbi ítéletét a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátaira tekintet nélkül hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 252. § (2) bekezdése alapján a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította. A felek fellebbezési költségét 10 000-10 000 forintban, fellebbezési eljárás illetékét 66 660 forintban állapította meg. A rPp. 72. §-a alapján hivatalból vizsgálta a képviseleti jogosultságot és megállapította, hogy az I. rendű felperes szakszervezeti tagsága 2018. március 7. napjával megszűnt, ennek következtében a szakszervezet képviseleti jogosultsága ezt követően nem volt megállapítható az előbbi időpontot követően az érintett felperes tekintetében. Rámutatott továbbá, hogy az I., II. és VII. rendű felperesek vonatkozásában nem lehetett megállapítani, hogy az alperest pontosan milyen jogcímen, milyen arányban terheli fizetési kötelezettség, sem az ítélet rendelkező részéből, sem annak indokolásából nem lehetett kikövetkeztetni a marasztalás pontos jogcímét. A megismételt eljárásra előírta, szükséges a kúriai végzés meghozatala óta keletkezett iratok szabályos közlése az I. rendű felperessel, illetve tájékoztatása a jogi képviselet igénybevételének a lehetőségéről. Ezen túlmenően az ítélet rendelkező részében a marasztalás jogcímét, több jogcím esetében az egyes összegeket egyértelműen, jól elkülöníthető módon kell meghatározni.

Az elsőfokú bíróság döntése a másodjára megismételt eljárásban

[17] A Gyulai Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a 2020. január 28-án kelt 3.M.120/2019/8. számú ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg az I. rendű felperesnek 27 055 forint megbízási díjat és 13 354 forint illetmény-különbözetet, a II. rendű felperesnek 69 570 forint megbízási díjat és 41 906 forint illetmény-különbözetet, a III. rendű felperesnek 34 785 forint megbízási díjat, a IV. rendű felperesnek 23 190 forint megbízási díjat, az V. rendű felperesnek 11 595 forint megbízási díjat, a VI. rendű felperesnek 212 575 forint megbízási díjat, a VII. rendű felperesnek 258 955 forint megbízási díjat és 127 545 forint illetmény-különbözetet, továbbá valamennyi felperesnek a marasztalási összegek után

2014. december 5-től a kifizetésig járó késedelmi kamatot, illetve a VI. és VII. rendű felpereseknek perköltséget is. Ezt meghaladóan az I., II., III., IV., V. és VI. rendű felperesek kereseteit elutasította. Az I., II., III., IV. és V. rendű felpereseket perköltségben marasztalta. Rendelkezett az 558 560 forint első- és másodfokú eljárási illeték állam általi viseléséről is.

[18] Abból indult ki, a jelen perben elsődlegesen azt kellett vizsgálnia, a felperesek határrendész beosztásához tartozó-e vagy sem az útlevéltelkező járőrparancsnoki, a kutató járőrparancsnoki feladatok ellátása, illetve a járőrvezetőként/járőrparancsnokként teljesített járőrszolgálati tevékenység.

[19] E körben rámutatott, kizárólag a klasszikus mozgó járőrözés értékeléséről állnak rendelkezésre – a jelen perben született kúriai végzéssel egyébként ismét vitássá tett – kúriai határozatok, míg a járőrvezetőként/járőrparancsnokként teljesített útlevéltelkezői, illetve kutatói szolgálatok nem nyertek kiértékelést a tekintetben, elismerhetők-e megbízási díjjal vagy illetmény-különbözettel.

[20] Szükségnek látta előrebocsátani, a járőrvezető és a járőrparancsnok kifejezéseket az ágazat nem használja kizárólagosan és következetesen, azokat gyakran rokonértelmű kifejezésként kezelik, illetve használják azokat beosztás (munkakör) értelmében, de feladatkör, illetve függelmi viszonyok alanya értelemben is, a szabályozás pedig használja beosztás (munkakör) és feladatkör értelemben.

[21] Emellett – a felek nyilatkozatai, a kirendeltségvezető tanúvallomását tartalmazó jegyzőkönyv, a vonatkozó jogszabályok és az alperes szabályzatai, ügyrendjei, a munkaköri leírások és más perek tapasztalatai alapján – arra a következtetésre jutott, határrendész esetében alapértelmezetten munkakörbe tartozó mind az útlevéltelkező, mind az útlevéltelkező járőrparancsnok, mind a kutató, mind a kutató járőrparancsnok szolgálat, aminek következtében megbízási díj, illetve illetmény-különbözet az ilyen szolgálatok esetében nem számolható el. A klasszikus mozgó járőrözéssel legalább járőrpárban járőrvezetőként megvalósított szolgálatra azonban a folyamatosan felmerülő irányító szerep, önálló intézkedés-kezdményezés, intézkedés, illetve a járőrtárs biztosító szerepe jellemző, ami – bizonyos mennyiségen túl – alapot adhat megbízási díj, illetve illetmény-különbözet elszámolására.

[22] Nem látta alkalmazhatónak a 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet 87. § (1) bekezdését arra figyelemmel, hogy e jogszabályi rendelkezés arra az esetre rendezi az alá-, főlérendeltségi viszonyokat, ha a parancsnok nincs kijelölve. A perbeli esetben azonban a felperesek kijelölésre kerültek a szolgálati napokon járőrvezetői/járőrparancsnoki feladatok ellátására.

[23] A többletfeladat-ellátással érintett szolgálatok számának meghatározása tárgyában – a bizonyítási szükséghelyzet jelenlegi szabályozásához hasonló jellege miatt – az alperes terhére értékelte az eligazító és beszámoltató lapok selejtezését, aminek következtében úgy tekintette, hogy a kimutatott járőrszolgálatok esetében a felperesek járőrvezetőként/járőrparancsnokként jártak el.

[24] A megbízási díj mértékének meghatározásánál figyelembe vette, hogy a járőrvezetőként/járőrparancsnokként teljesített szolgálat nem jár annyi többletfeladattal, többletfelelősséggel, mint az ügyeleti szolgálat. Az erre járó díjazást akként vezette le, hogy – a havi 1-2 szolgálatot nem tekintve olyan többletfeladatnak, amely többletdíjazást eredményezhetne – a havi 3-6 szolgálatra az illetményalap 30 %-át, a havi 7-9 szolgálatra 40 %-át számolta el. A havi 10, vagy azt meghaladó szolgálat esetében a két beosztás közötti illetmény-különbözetet látta indokoltnak megállapítani. E körben is utalt a hasonló tárgyú perekben született jogerős ítéletek tartalmára.

A fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem

[25] Az elsőfokú ítélet ellen az alperes élt fellebbezéssel, amelyben elsődlegesen az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára kötelezését kérte. Másodlagos fellebbezési kérelme az elsőfokú ítélet megváltoztatására és a felperesek keresetének elutasítására, ezzel egyidejűleg perköltségben marasztalásukra irányult.

[26] Hangsúlyozta, fellebbezése nem érinti a felperesek kereseteit részben elutasító rendelkezéseket.

[27] Álláspontja szerint a felperesek határrendész beosztásához a járőrvezetői feladatkör és az ehhez járó valamennyi körülmény, így különösen a járőrtárshoz viszonyított irányítói pozíciói is alapvetően hozzátartozik, az nem munkaköridegen. Ebből arra következtetett, nem merül fel olyan többletfeladat, amely megbízási díjra való jogosultságot eredményezne. Ugyanerre az eredményre jutott a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet 87. § (1) bekezdése alapján, hangsúlyozva, a rendelkezés összefüggésében a járőrvezető kifejezés nem a szolgálati beosztásra, hanem egy szolgálati formára, ezen belül egy feladatkörre vonatkozik.

[28] Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság csak a havi 1-2 számú szolgálatokat tekintette olyan mértékűnek, amelyre a megbízási díj megállapítása mellőzhető. Álláspontja szerint ugyanis a havi 3-6 számú járőrvezetői szolgálat tekintetében sem jelenthető ki egyértelműen, hogy azáltal a felperesek tartósan, folyamatosan, illetve egy hónapban döntően és túlnyomó részt az egyébként a beosztásukhoz nem tartozó feladatkört láttak volna el.

[29] Érvelése szerint az elsőfokú bíróság nem megfelelően értékelte azt a körülményt, hogy az adatlapok selejtezése miatt konkrétan nem lehetett megállapítani a 2012-2014-es évek vonatkozásában, az adott felperes az adott szolgálatot járőrparancsnokként, vagy járőrtársként teljesítette. Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság neki (az alperesnek) róta fel az adatlapok hiányát, mert neki kellett volna rögzítenie selejtezés előtt a vonatkozó adatokat. Rámutatott, a peresített szolgálatok tényleges jellegének feltárása a perindításhoz képest csak jóval később, a Kúria 2018. április 25-én kelt Mfv.II.10.553/2017/4. számú hatályon kívül helyező végzésének tartalma miatt merült fel. Hangsúlyozta, az alapeljárás során az eljáró bíróságok nem vizsgálták a peresített szolgálatok típusát, ezért nem volt elvárható, hogy olyan okiratokat vonjon ki a selejtezendő iratok köréből, amelyek ismeretére addig nem volt szükség. Rámutatott, a rPp. 164. § (1) bekezdése alapján a felperesi oldalon jelent meg a

bizonyítási kötelezettség e körben, továbbá a rPp. 193. §-ából következően az okirattal nem bizonyítható körülmények tekintetében a bíróságnak az egyéb bizonyítékok felé kellett volna fordulnia, és ezek előterjesztésére kellett volna a feleket felhívnia. Kiemelte, a bizonyítási szükséghelyzet fogalmát a jelen perben irányadó perrendtartás még nem ismerte, ezért arra a jelen ügyben nem lehetett volna a döntést alapítani. Megjegyezte továbbá, a bizonyítási szükséghelyzet esetén a bíróság csak akkor fogadhat el egy tényt valósnak, ha a szükséghelyzetben lévő fél igazolja, az adatokkal kizárólag az ellenérdekű fél rendelkezik, de az adatok megszerzéséhez szükséges intézkedéseket maga a fél megtette. Állította, az adatlapokhoz szükség esetén a felperesek is hozzáférhettek volna, így az adatszolgáltatást maguk is tudták volna teljesíteni. E körben utalt a Fővárosi Törvényszék hasonló tárgyú perben hozott hatályon kívül helyező végzésének – saját álláspontját alátámasztó – indoklására is, amely szerint vizsgálandó a selejtezés szabályszerűsége, az igényérvényesítés időpontja és a per lefolyása.

[30] A megbízási díj megállapítását azért sem tartotta megalapozottnak, mert megítélése szerint amikor a felperesek egy szolgálatban szolgálati előljárók voltak, nem láthatták el a megbízást az eredeti beosztásuk mellett, ezért az előbbi esetet szabályozó jogszabályhelyre való hivatkozásuk nem volt megalapozott.

[31] A felperesek fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására és az alperes perköltségben történő marasztalására irányult.

[32] Álláspontjuk szerint az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, különösen a szolgálatszámok és típusok tekintetében. E körben hangsúlyozta, a felperesek kifejezetten elfogadták az alperes legutolsó részletes adatszolgáltatását, illetve az alperestől – a bizonyítási szükséghelyzet szabályaihoz hasonlóan – a folyamatban lévő perre tekintettel elvárható lett volna az okiratok megőrzése.

[33] Rámutattak, a havi 3-6 számú járőrvezetői szolgálat esetében a fellebbezés irrelevánsan hivatkozik a tartósan, folyamatosan, illetve döntően és túlnyomórészt a beosztásukhoz nem tartozó feladatkör ellátásának hiányára, mert ezek a teljes illetménykülönbözetre való jogosultsághoz kapcsolódó, bírói gyakorlat által kialakított követelmények, az érintett esetekben azonban a marasztalás indoka, jogcíme megbízási díj volt.

[34] További érvelésük szerint a felperesekre alkalmazandó 22/1997. (XI. 18.) ORFK Utasítás élesen megkülönbözteti a járőr és a járőrvezető feladatait, amellyel szinkronban lévőknek látták azt, ahogyan a határrendészeti kirendeltség ügyrendjei a főhatárrendész és a határrendész beosztásokhoz kapcsolódó feladatokat megkülönböztetik.

[35] Helytállónak értékelték az elsőfokú bíróság azon jogkövetkeztetését, hogy a 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet 87. § (1) bekezdése a jelen esetben nem alkalmazható.

Az ítéltábla döntése és annak indokai

[36] Az alperes fellebbezése alaptalan.

[37] Az elsőfokú bíróság ítélete érdemben helyes, az ítéltábla annak indokaival is egyetért, ezért azt a rPp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta. A fellebbezésben és a fellebbezési ellenkérelemben foglaltakra tekintettel az alábbiakat emeli ki.

[38] Az alperes alaptalanul állította fellebbezésében, hogy a klasszikus mozgó járőri szolgálat esetében ne merülne fel a járőrvezető/járőrparancsnok vonatkozásában a határrendész munkakörön túlmutató többletfeladat. E körben az elsőfokú bíróság helyesen értékelte a felek nyilatkozatait, a kirendeltségvezető tanúvallomását tartalmazó más perből származó jegyzőkönyv tartamát, az alperes szabályzatait, ügyrendjeit, a felperesek munkaköri leírásait. Helyesen tette a hangsúlyt a Magyar Köztársaság Rendőrségének Járőr- és Őrszolgálati Szabályzata kiadásáról rendelkező 22/1997. (XI.18.) ORFK utasítás általa idézett pontjaira. Mindezekből okszerűen következtetett arra, a járőrvezető/járőrparancsnok folyamatosan felmerülő irányító szerepe, önálló intézkedés-kezdményezése, intézkedése meghaladja a határrendész beosztás – lényegében általában a járőrtárs biztosító szerepére korlátozódó – kereteit. Helyesen mutatott rá arra is, a klasszikus mozgó járőrözés értékeléséről már állnak rendelkezésre Kúriai határozatok, amelyek a felperesi igények megalapozottságát támasztják alá.

[39] Az elsőfokú bíróság arról is helyesen foglalt állást, hogy a 30/2011. (IX.22.) BM rendelet 87. § (1) bekezdése az alá-fölé rendeltségi viszonyokat rendezi arra az esetre, ha a parancsnok nincs kijelölve. Ilyenként nincs befolyással arra, a kijelölés alapján ellátott többletfeladatok a Hszt. 50. §-a alapján ellentételezendők-e vagy sem.

[40] A felperesek fellebbezési ellenkérelmükben helyesen mutattak rá, a havi 3-6 számú járőrvezetői szolgálat esetében az alperes marasztalásának jogcíme megbízási díj volt, nem illetmény- különbözet, ezért az ilyen mértékű havi járőrvezetői szolgálat tekintetében a Kúria által az illetmény-különbözetre kialakított követelmények nem irányadóak.

[41] Az alperes helyesen hivatkozott arra, a bizonyítási szükséghelyzet fogalma a jelen perben alkalmazható perrendtartásban nem ismert, tévesen állította azonban, hogy az elsőfokú bíróság döntését erre alapította. Az elsőfokú ítélet ugyanis mindössze arra utalt, a bíróság a bizonyítási szükséghelyzet jelenlegi szabályaihoz hasonló metódus szerint értékelte a felek bizonyítási kötelezettségeit és a bizonyítási terhet. E körben – bár indokolatlanul tett összehasonlítást a jelenleg hatályos perrendtartás szabályaival – a perben alkalmazandó rPp.-nek megfelelően járt el az alábbiakból következően.

[42] A rPp. a tárgyalási elv alapján áll, amelynek lényege, hogy a per eldöntéséhez szükséges tényeket és bizonyítékokat a feleknek kell szolgáltatniuk. Ennek fő szabályai alapvetően a rPp. két rendelkezéséből vezethetők le. Egyrészt az általános bizonyítási kötelezettséget megfogalmazó 3. § (3) bekezdésének első mondatából, amely szerint a jogvita elbírálásához szükséges bizonyítékok rendelkezésre bocsátása - ha törvény eltérően nem rendelkezik - a feleket terheli. Másrészt ezt az általános bizonyítási kötelezettséget a felek között megosztó 164. § (1) bekezdéséből, amely kimondja, a per eldöntéséhez szükséges tényeket általában annak a félnek kell bizonyítania, akinek érdekében áll, hogy azokat a bíróság valóban fogadja el.

[43] A 164. § (1) bekezdésében szereplő „általában” kifejezés arra utal, ennek a rendelkezésnek az alkalmazására nem minden esetben van lehetőség. A rPp. 190. és 192. §-aiból következően az olyan tények vonatkozásában, amelyekre nézve bizonyítékkal az eljárás kezdeményezője nem rendelkezik, a bíróság a bizonyítékot az ellenérdekű féltől, vagy kivételesen más forrásból is beszerezheti. (Legfelsőbb Bíróság Fpk.VI.32 380/2000., BH2003. 208). A jelen per szempontjából releváns 190. § (2) bekezdés első mondata ugyanis akként rendelkezik, a bíróság a bizonyító fél kérelmére az ellenfelet kötelezheti a birtokában levő olyan okirat bemutatására, amelyet a polgári jog szabályai szerint egyébként is köteles kiadni vagy bemutatni. Az előbbiekben megnevezett eseti döntéséből kiolvasható a Legfelsőbb Bíróság azon álláspontja, hogy a rPp. 164. § (1) bekezdésében megfogalmazott szabály nem kizárólagos jellegéből és a 190. § (2) bekezdéséből következő lehetőségéből adódóan az ilyen esetekben a bizonyítás kötelezettsége a bizonyítékot birtokló félre települ. Következik ez abból is, hogy a bizonyítási kötelezettség lényegében a bizonyítással kapcsolatos feladatokat szabályozza (kinek mit kell bizonyítania), amelyhez szorosan kötődik a bizonyíték szolgáltatásának kötelezettsége, és amennyiben a bizonyíték szolgáltatási kötelezettség az eredetileg bizonyító fél ellenfelére hárul, úgy – a kialakult bírósági gyakorlattal is megerősítve – a továbbiakban az ehhez tartozó bizonyítási kötelezettség sorsa is ez lesz. A jelen esetben az elsőfokú bíróság – a releváns adatok általa történő nyilvántartására tekintettel – az alperest hívta fel az egyes szolgálattípusokkal kapcsolatban a járőrvezetői/járőrparancsnoki tevékenység ellátására vonatkozó adatok szolgáltatására, ezzel e tények tekintetében a bizonyítási kötelezettséget áthárította az alperesre.

[44] Az előbbiek szempontjából közömbös – az alperes hivatkozásával szemben –, hogy a Kúria határozatát megelőzően az eljáró bíróságok nem vizsgálták a peresített szolgálatok típusát. Amennyiben a felek az egyes szolgálattípusokra kiterjedően – az azok közötti különbségeket sem elhallgatva – kellő időben megtették volna részletes nyilatkozataikat, a bíróságnak módja lett volna az eltéréseket is értékelni olyan időben, amikor még az okirati bizonyítékok rendelkezésre álltak. A fentiekben már említett – és a tények szolgáltatásának kötelezettségét is magába foglaló – tárgyalási elv, valamint a rPp. 141. (2) bekezdésének második mondata alapján a felek gondos és az eljárást elősegítő pervitelre kötelesek, ebből következően nem hivatkozhat egyik fél sem az ügy szempontjából lényeges körülmények előadásának hiányára vagy késedelmére, ezen az alapon bizonyítási kötelezettsége alól nem mentesülhet.

[45] Arra nézve megalapozott az alperes érvelése, hogy a rPp. 193. §-ából kikövetkeztethető, az okirattal nem bizonyítható tények tekintetében az egyéb bizonyítékoknak kell előtérbe kerülniük, tévesen utalt azonban e körben arra, a bíróságnak kell ez esetben „az egyéb bizonyítékok felé fordulnia”. A fent már kifejtettek szerint ugyanis a rPp. 3. § (3) bekezdésének első mondata értelmében a bizonyítékok szolgáltatása a felek, a 164. § (1) bekezdéséből és a 190. § (2) bekezdésének első mondatából levezethetően a jelen esetben éppen az alperes kötelezettsége lett volna. Az alperes azonban az okiratokkal – azok selejtezése miatt – nem bizonyítható körülmények igazolására egyéb bizonyítékokat nem bocsátott rendelkezésre.

[46] Mindezekre figyelemmel tehát az alperes volt az, aki a bizonyítási kötelezettségének a járőrvezetőkeént teljesített szolgálatok körében nem tett eleget.

[47] A bizonyítási kötelezettség fogalmától meg kell különböztetni a bizonyítási teher fogalmát. Ez utóbbi szabályai azt állapítják meg, hogy ha valamilyen, a per eldöntése szempontjából jelentős tény nem sikerül bebizonyítani, az melyik félnek a hátrányára szolgál. Erről a rPp. 3. § (3) bekezdésének második mondata rendelkezik akként, hogy a bizonyítás indítványozása elmulasztásának, illetve a bizonyítási indítvány elkésztettségének jogkövetkezményei, valamint a bizonyítás esetleges sikertelensége törvény eltérő rendelkezése hiányában a bizonyításra kötelezett felet terheli. Mivel az alperes az adatlapok egy részét selejtezés miatt már nem tudta szolgáltatni, egyéb bizonyítékot pedig nem bocsátott rendelkezésre, illetve az időmúlásra és a bizonyítandó tények mibenlétére tekintettel nem is volt várható, hogy tanúbizonyítás eredményre vezessen, az e körben rá háruló bizonyítási teher következtében az elsőfokú bíróság helyesen értékelte az alperes terhét a bizonyítatlanságot.

[48] Annyiban helyes – bár továbbra is indokolatlan – az elsőfokú bíróság jelenlegi perrendtartásban szereplő bizonyítási szükséghelyzetre történő utalása, hogy az előbbi levezetés szerinti, a korábbi bírósági gyakorlatban alkalmazott elv jelenik meg a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: új Pp.) 265. § (2) bekezdés c) pontjában és (3) bekezdésében. A fentieket másképp megfogalmazva ugyanis a rPp. 3. § (3) bekezdésének első mondatából és 141. § (2) bekezdésének második mondatából – a már kifejtettek szerint – következően az alperes azzal, hogy az adatlapokat a releváns nyilatkozatok – egyébként késedelmes – megtétele előtt selejtezte, neki felróhatóan hiúsította meg a bizonyítás sikerességét. Ebből következően a rPp. 164. § (1) bekezdése, 190. § (2) bekezdése és 3. § (3) bekezdésének harmadik mondata alapján az eredetileg a felperesek által bizonyítandó járőrvezetői/járőrparancsnoki szolgálatszámot a bíróság a felperesek által előadott mértékben valóban fogadhatta el. Ez a logika pedig valóban megfelel az új Pp. bizonyítási érdek és bizonyítási szükséghelyzet tárgykörben megfogalmazott szabályainak.

[49] Bár az elsőfokú bíróság a járőrvezetőként/járőrparancsnokként teljesített szolgálatok száma körében elmulasztotta a bizonyítandó tényekről, a bizonyítási teherrel történő tájékoztatást, a korábbi utalás szerint nem is volt várható, hogy – okiratok hiányában – tanúbizonyítással vagy egyéb bizonyítékkal a bizonyításra kötelezett alperes hitelt érdemlően igazolni tudja a felperesek napi munkavégzését. Ebből eredően szabályos tájékoztatás esetén sem lett volna várható a per máskénti elbírálása. Ez egyben azt is jelenti, nem tekinthető az elsőfokú bíróság ezen eljárási szabálysértése az ügy érdemére kihatónak, és ezért nem is eredményezheti az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését. A rPp. 252. § (2) bekezdése ugyanis csak lényeges eljárási jogszabálysértés esetén ad lehetőséget a hatályon kívül helyezésre, ha azonban az eljárási jogszabálysértés az érdemi döntést nem befolyásolja, az nem minősíthető lényegesnek.

[50] Az alperes alaptalanul utalt a Fővárosi Törvényszék más perben született – az elsőfokú bíróság számára a selejtezés szabályszerűségének vizsgálatát előíró – hatályon kívül helyező végzésére. A jelen perben ugyanis a selejtezés értékelése a fent kifejtettek szerint a rendelkezésre álló adatok alapján elvégezhető volt, ezért annak további vizsgálata indokolatlan, következésképpen az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére okot nem ad.

[51] Mindezekre figyelemmel az ítéltábla sem az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére, sem annak megváltoztatására nem látott lehetőséget, ezért azt helybenhagyta.

[52] Az ítéltábla a rPp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte a fellebbezési eljárásban pervesztes alperest a II-VII. rendű felperesek másodfokú perköltségének megfizetésére. A perköltség mértékét a 32/2003 (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja, (5) bekezdése és 4.§ (1) bekezdés a) pontja alapján állapította meg. Az I. rendű felperesnek a fellebbezési eljárásban igazolt perköltsége nem merült fel, jogi képviselettel nem rendelkezett, illetve fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztette elő, ezért arról az ítéltáblának rendelkeznie nem kellett.

[53] A le nem rótt másodfokú eljárási illeték az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 5. § (1) bekezdés c) pontja, valamint a felperes munkavállalói költségkedvezménye folytán az Itv. 74. § (3) bekezdése alapján alkalmazandó 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján marad az állam terhén. Az illeték mértékének megállapítása az Itv. 39. § (1) bekezdésén és 46. § (1) bekezdésén alapul.

Szeged, 2021. április 16.

Dr. Szeghő Katalin s.k.
Erzsébet s.k.

Dr. Szöllősiné dr. Tóth Zsuzsanna s.k.

Zanócné dr. Ocskó

a tanács elnöke

előadó bíró

táblabíró